

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI
TRƯỜNG THPT THƯỢNG CÁT

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

**SỬ DỤNG MÔ HÌNH “VÒNG TRÒN THẢO LUẬN
VĂN CHƯƠNG” TRONG DẠY HỌC ĐỌC HIỂU TRUYỆN NGẮN
“CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA” CỦA NGUYỄN MINH CHÂU**

Môn: Ngữ văn

Cấp học: Trung học phổ thông

Tên tác giả: Lưu Quỳnh Nga

Đơn vị công tác: Trường THPT Thượng Cát

Chức vụ: Giáo viên

NĂM HỌC 2021- 2022

MỤC LỤC

PHẦN I: ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu và ứng dụng	3
PHẦN II: GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ	4
1. Vòng tròn thảo luận văn chương	4
1.1. Khái niệm	4
1.2. Đặc điểm của “Vòng tròn thảo luận văn chương”	5
2. Cách thức sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” vào dạy học đọc hiểu truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” của Nguyễn Minh Châu.....	6
2.1. Đề xuất các vai	6
2.1.1. Vai Người tạo kết nối.....	7
2.1.2. Vai Người lược thuật và phát hiện điểm cô đúc ngời sáng.....	9
2.1.3. Vai Người lược thuật và phát hiện điểm cô đúc ngời sáng.....	11
2.1.4. Vai Người khám phá nhân vật	14
2.2. Tiến trình tổ chức	24
3. Đánh giá hiệu quả đạt được của sáng kiến: Sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn Chiếc thuyền ngoài xa của Nguyễn Minh Châu.....	25
PHẦN III: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	27
PHỤ LỤC	

PHẦN I: ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Lý do chọn đề tài

1.1. *Đổi mới dạy học là vấn đề thường xuyên và liên tục nhằm nâng cao chất lượng dạy học, đáp ứng sự vận động của thực tiễn và sự phát triển của khoa học.* Đổi mới dạy học tại một số thời điểm có tính chất bức thiết, nhất là trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đổi mới chương trình và sách giáo khoa như hiện nay. Mục tiêu của chương trình giáo dục phổ thông 2018 là phát triển năng lực cho người học. Vì thế đổi mới phương pháp dạy học nhằm phát triển năng lực không còn là định hướng mà cần hiện thực hóa, trong đó coi trọng học cá thể và học hợp tác, phát huy tối đa tính tích cực, chủ động của người học.

1.2. *Những thành tựu của lý thuyết tiếp nhận mang đến cho chúng ta cái nhìn đúng đắn và toàn diện mối quan hệ giữa nhà văn – tác phẩm – bạn đọc.* Trong nhà trường, quá trình tiếp nhận văn học của học sinh diễn ra rất phức tạp, tuy nhiên nó là hạt nhân của quá trình dạy học văn. Soi rọi lý thuyết tiếp nhận vào quá trình dạy đọc hiểu văn bản trong trường THPT, chúng ta thấy rằng, quá trình lĩnh hội tri thức, cảm thụ cái hay, cái đẹp một tác phẩm văn chương phải được tái tạo bởi chính HS. Học sinh là bạn đọc sáng tạo trong quá trình dạy học văn. Luận điểm này đề cao vai trò của người đọc trong quá trình tiếp nhận văn học, đề cao vai trò chủ thể học sinh trong quá trình giảng dạy và học tập. Do đó, để phù hợp với luận điểm cơ bản đó, quá trình dạy học văn trong nhà trường đòi hỏi môn Ngữ văn phải dạy kỹ năng đọc hiểu các loại văn bản cho HS. Đọc hiểu văn bản đang được xem là một trong những phương pháp chủ yếu của vấn đề dạy học văn học trong nhà trường hiện nay. GV cần tạo điều kiện cho HS thể nghiệm, bộc lộ được cảm xúc, suy nghĩ của bản thân, khơi gợi khả năng lĩnh hội của các em. Cần đề giờ dạy học văn diễn ra bằng cảm xúc, bằng sự trải nghiệm của cá nhân, bằng năng lực “đồng sáng tạo” ở mỗi HS, không nên khuôn vào một cung cách nào. Trả văn bản trở về với các em. Từ đó phát huy những suy nghĩ táo bạo, tính tích cực và tư duy sáng tạo trong học tập của học. Việc tổ chức dạy học đọc hiểu văn bản chỉ có thể thực sự thành công khi nó khi nó được xây dựng trên một quan niệm dạy học tiến bộ.

1.3. *Thực trạng dạy học tác phẩm văn chương trong nhà trường phổ thông hiện nay*

Dạy học văn trong nhà trường chính là một quá trình tiếp nhận đặc biệt, nhưng vẫn không nằm ngoài những quy luật tiếp nhận chung của tiến trình tiếp nhận. Hoạt động đọc hiểu văn bản văn chương của học sinh cũng mang tính cá nhân, cũng là một hoạt động đồng sáng tạo, là hoạt động giao tiếp với tác giả, với các bạn học sinh, với thầy cô, và với chính bản thân mình. Các em chỉ thật hiểu và cảm được tác phẩm văn chương khi các em tham gia một cách tích cực vào tiến trình tiếp nhận. Điều này đòi hỏi học sinh phải đọc và cảm nhận tác phẩm một cách nghiêm túc, và việc đọc văn bản trước giờ học là vô cùng quan trọng.

Thế nhưng thực tế cho thấy, việc dạy học đọc hiểu Ngữ văn nói chung và dạy đọc hiểu các tác phẩm văn xuôi trong chương trình Ngữ văn 12 nói riêng đã và đang tồn tại thực trạng học sinh chỉ đọc tác phẩm một cách qua loa, thậm chí có HS không đọc văn bản mà cách hiểu, cách cảm phụ thuộc hoàn toàn vào kiến thức lĩnh hội được trong giờ học. HS tiếp nhận văn bản một cách thụ động, nặng nề. Điều này khiến các em dần hình thành thói quen học vẹt, lười nhác, lệ thuộc, không tự tin thể hiện suy nghĩ, cảm xúc của cá nhân và tâm lý học đối phó, không hứng thú với các giờ học đọc hiểu văn bản nói riêng, môn Ngữ văn nói chung. Mặt khác việc đổi mới phương pháp dạy học trong giờ dạy đọc hiểu môn Ngữ văn cũng chưa thực sự hiệu quả, đặc biệt trong việc tổ chức cho HS hoạt động nhóm vẫn còn mang tính hình thức.

Thực trạng trên được thể hiện rõ qua số liệu khảo sát việc đọc văn bản trước khi học và mức độ tham gia của HS trong các nhóm học tập đối với 126 HS ở 3 lớp 12A4, 12A5, 12A10 (Khảo sát được tiến hành trước khi giáo vận dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” vào quá trình dạy học). Phiếu khảo sát với 6 câu hỏi trắc nghiệm về thực trạng đọc hiểu văn bản mức độ hứng thú với các giờ đọc hiểu, mức độ tham gia trong hoạt động nhóm trên lớp của học sinh (Xem Phụ lục: Mẫu khảo sát trước khi tiến hành sáng kiến). Kết quả cụ thể như sau:

	Phương án A	Phương án B	Phương án C	Phương án D
Câu 1	18 (14,29%)	26 (20,63%)	47 (37,3%)	35 (27,78%)
Câu 2	25 (19,84%)	28 (22,22%)	62 (49,21%)	11 (8,73%)
Câu 3	26 (20,63%)	24 (19,05%)	52 (41,27%)	24 (19,05%)
Câu 4	17 (13,49%)	25 (19,84%)	50 (39,68%)	34 (26,99%)
Câu 5	19 (15,08%)	23 (18,25%)	59 (46,83%)	25 (19,84%)
Câu 6	33 (26,19%)	48 (38,1%)	45 (35,71%)	0
Câu 7	11 (8,73%)	18 (14,29%)	23 (18,25%)	74 (58,73%)
Câu 8	17 (13,49%)	28 (22,22%)	47 (37,3%)	34 (26,98%)

Dựa vào kết quả khảo sát trên, có thể đưa ra một vài đánh giá về mức độ hứng thú và thực trạng của hoạt động nhóm trong giờ học đọc hiểu của học sinh như sau:

- Về thực trạng đọc hiểu văn bản (căn cứ kết quả trả lời ở các câu hỏi 1, 2, 3): Số học sinh đọc tác phẩm một cách kĩ càng, suy nghĩ về hình ảnh, từ ngữ, chi tiết,...

để cảm nhận về tác phẩm còn rất hạn chế. Số học sinh đọc kĩ khi chuẩn bị bài chỉ chiếm 19,84 %, khi học xong tác phẩm là 19.05%. Đa số học sinh chỉ tiếp cận với văn bản qua việc nghe thầy cô hoặc bạn bè đọc trong giờ học trong lớp (chiếm 49,21%), thậm chí có những học sinh không hề đọc văn bản (chiếm 19,05%). Có thể thấy, trong các giờ học đọc hiểu tác phẩm văn chương, học sinh chưa phải là người chủ động trong tiếp nhận, mà chủ yếu vẫn là ghi nhớ cách hiểu của thầy cô.

- *Về mức độ hứng thú với các giờ học đọc hiểu:* Kết quả ở các câu hỏi 4,5 cho thấy các tiết học này chưa thực sự hứng thú, thậm chí còn nhàm chán, đơn điệu. Mặt khác, các giờ học đọc hiểu còn thiên về truyền đạt kiến thức, chưa chú trọng đến rèn kĩ năng và phát triển năng lực.

- *Về thực trạng tham gia giờ hoạt động nhóm của HS* (căn cứ kết quả trả lời các câu 6,7,8): GV đã có ý thức đổi mới phương pháp dạy học bằng cách tổ chức cho HS hoạt động theo nhóm, tuy nhiên cách thức tổ chức còn chưa thực sự hiệu quả. Điều này được thể hiện ở mức độ hứng thú của HS với hoạt động nhóm. Số HS thực sự có hứng thú với hoạt động này rất ít (chỉ chiếm 23,02%), đa số HS không hứng thú với hoạt động nhóm (chiếm 58,73%). Điều đó dẫn tới tình trạng, chỉ có số ít HS tham gia tích cực trong hoạt động nhóm (35,71), số HS còn lại tham gia một cách thụ động thậm chí là không làm việc, không đóng góp ý kiến.

Xuất phát từ những cơ sở lí luận và thực tiễn như trên, tôi đề xuất sáng kiến: *Sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” của Nguyễn Minh Châu*

2. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu và ứng dụng

- **Thời gian nghiên cứu:** Sáng kiến kinh nghiệm được tiến hành nghiên cứu trong năm học 2021 – 2022 tại trường THPT Thượng Cát, quận Bắc Từ Liêm, Hà Nội. Cụ thể, trong thời gian học kì II, thời gian dạy học phần Thơ mới.

- **Đối tượng nghiên cứu:** Mức độ hứng thú và tính hiệu quả của việc sử dụng mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* của Nguyễn Minh Châu đối với HS lớp 12A5

- **Phạm vi nghiên cứu và ứng dụng:** Nghiên cứu trong phạm vi các giờ đọc hiểu truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” tại trường THPT Thượng Cát. Sau nghiên cứu sẽ ứng dụng tính hiệu quả của sáng kiến cho các năm học tới đối với HS các lớp 12 trường THPT Thượng Cát

PHẦN II: GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

Dựa trên sự vận dụng linh hoạt lí thuyết tiếp nhận văn học trong đặc thù của hoạt động dạy học đọc hiểu văn bản trong trường THPT; dựa trên tính khả thi, hiệu quả và tính thực tiễn của một số quan điểm dạy học, phương pháp dạy học đã nêu trong phần cơ sở của đề tài, người viết sáng kiến mạnh dạn đề xuất một phương pháp dạy học “*Sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” của Nguyễn Minh Châu*” với một số kĩ thuật, cách thức cụ thể người viết sẽ trình bày dưới đây

1. Vòng tròn thảo luận văn chương

1.1. Khái niệm

“Vòng tròn thảo luận văn chương” là một mô hình tổ chức hoạt động tương tác trong đọc hiểu văn bản văn học. Có thể nói Daniels là nhà nghiên cứu đầu tiên và thành công nhất về mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” cũng như việc ứng dụng nó vào dạy học. Mô hình này được Daniels mô tả là một nhóm thảo luận nhỏ giữa những HS cùng đọc một hoặc một phần văn bản văn chương. Mỗi thành viên trong nhóm được giao một “vai” với nhiệm vụ tương ứng trong quá trình đọc. Khi đến với nhóm thảo luận, HS mang theo những ý tưởng và trải nghiệm đọc để chia sẻ với các thành viên khác. Cuộc thảo luận được dẫn dắt và phát triển bởi phản hồi của người đọc về sự kiện, nhân vật trong truyện, kĩ thuật viết của tác giả và trải nghiệm cá nhân liên quan đến câu chuyện, ... Sau khi đọc xong một cuốn sách, các thành viên trong nhóm có thể mở rộng phạm vi cuộc thảo luận, trao đổi với một cộng đồng lớn hơn. Dựa trên nội dung đọc tiếp theo mà người học lựa chọn, lại có những “vòng tròn thảo luận văn chương” mới được hình thành.

Khi vận dụng mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” vào dạy học, GV cần quan tâm đến một số đặc điểm cơ bản của mô hình tổ chức hoạt động nhóm này. Để hướng dẫn HS cách đọc, các nhà nghiên cứu và GV đã đề xuất một số “vai” có thể giao cho HS phụ trách trong quá trình tham gia “vòng tròn thảo luận văn chương”. Tuy nhiên, tên gọi và cách hiểu của các vai này khá linh hoạt, có thể thay đổi tùy theo người sử dụng. Tuy nhiên, theo Daniels (2002) thì về cơ bản có 4 vai sau:

- Vai “Người liên hệ”: HS thực hiện những kĩ năng mà một người đọc thường sử dụng như tìm mối liên hệ giữa những gì đang học với thực tế cuộc sống, với cảm xúc và kiến thức nền của HS, với những văn bản, những tác giả khác.

- Vai “Người hỏi”: Trong quá trình đọc, HS viết những câu hỏi về văn bản, có thể là câu hỏi về nội dung, sự kiện, nhân vật, có thể là câu hỏi về từ ngữ, cách diễn đạt hay về dụng ý của ý của tác giả hoặc về ý nghĩa của phần VB đang đọc, về những gì diễn ra trong phần sắp đọc, về việc tại sao lại cần đọc văn bản này,...

- Vai “Người tìm những điểm, phần quan trọng của văn bản”: Ở vai này, HS cần chỉ ra một số phần, đoạn, câu, từ mà HS cho là quan trọng hay thú vị, thậm chí có thể là khó hiểu để đề nghị mọi người trong nhóm đọc lại, suy nghĩ kỹ hơn. HS được giao vai này cần ghi chú lý do tại sao em chọn đoạn, câu, từ ấy và cách mà em muốn mọi người trong nhóm chia sẻ.

- Vai “Người vẽ tranh”: Một người biết cách đọc thường tưởng tượng những bức tranh trong tâm trí của họ khi đọc (bức tranh, phác họa, hay biểu đồ, sơ đồ). Ở vai này học sinh sẽ tưởng tượng về những gì đang đọc và vẽ ra. Có thể vẽ về những gì diễn ra trong đoạn văn bản vừa đọc, vẽ điều gì đó mà đoạn văn bản nhắc tới hoặc gọi lên cho HS.

Các vai này đòi hỏi người đọc thâm nhập sâu vào văn bản và phát huy tối đa khả năng sáng tạo trong từng vai. GV cũng cần cân nhắc, lựa chọn các vai và thiết kế phiếu chỉ dẫn phù hợp để tổ chức “Vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu, miễn là tạo cơ hội cho HS đọc kỹ, đọc sâu văn bản và tận hưởng thú vị khi tham gia các vai.

Với những đặc điểm cơ bản trên, mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” có vai trò nổi bật trong quá trình dạy học đọc hiểu văn bản theo định hướng phát triển năng lực. HS phải thường xuyên phản hồi những cảm xúc, suy nghĩ, đánh giá, nghi vấn của mình về những gì mình đã đọc. Sự thấu hiểu và phản hồi của người học là yếu tố chính dẫn dắt cuộc thảo luận, cho HS nhận thức về tính độc lập, trách nhiệm của người đọc. Bên cạnh đó, mô hình dạy học tương tác tạo được không gian cho HS bộc lộ ý tưởng, chia sẻ cảm xúc và có những trao đổi một cách cởi mở, tự nhiên. Khi giáo viên chú trọng phát triển kỹ năng cho HS một cách toàn diện (phân tích, cảm thụ, đánh giá,... một tác phẩm văn chương) thì mới có thể phát huy vai trò chủ thể, tích cực và sáng tạo của HS. Có thể nhận thấy rằng sự tương tác với các chủ thể khác khi tham gia “Vòng tròn thảo luận văn chương” có ý nghĩa to lớn đối với người học trong việc phát triển năng lực đọc hiểu văn bản. Tương tác giữa người đọc với văn bản, tương tác giữa người đọc với người đọc,... góp phần làm nên những ưu thế của mô hình này khi sử dụng trong dạy học đọc hiểu.

1.2. Đặc điểm của “Vòng tròn thảo luận văn chương”

Theo Daniels (2002) “Vòng tròn thảo luận văn chương” có những đặc điểm cơ bản sau:

- HS tự chọn tài liệu để đọc
- Những nhóm nhỏ được hình thành lập tạm thời dựa trên những cuốn sách mà HS chọn
- Các nhóm khác nhau đọc những cuốn sách khác nhau
- Các nhóm gặp theo lịch trình đều đặn, có thể dự đoán để thảo luận về việc đọc của mình

- HS sử dụng các ghi chú (viết hay vẽ) để chỉ dẫn/định hướng việc đọc và việc thảo luận

- Các chủ đề thảo luận do HS đề xuất

- Nhóm gặp là để có những cuộc trao đổi mở, tự nhiên về các cuốn sách, vì vậy chấp nhận các câu hỏi mở, quan hệ cá nhân, sự lạc đề.

- GV có vai trò cố vấn, không phải thành viên của nhóm hay người dạy

- Việc đánh giá được thực hiện qua sự quan sát của GV và tự đánh giá của HS

- Tạo không khí hài hước, vui vẻ trong không gian lớp học

- Khi các cuốn sách được đọc xong, người đọc chia sẻ với bạn cùng lớp và những nhóm mới được hình thành dựa trên những lựa chọn đọc mới.

Ngoài ra, Noe và Johnson (1999) so sánh những gì là đặc điểm của cách học này với những gì không phải là đặc điểm của nó.

Vòng tròn thảo luận văn chương là	Vòng tròn thảo luận văn chương không phải là
Tập trung vào phản hồi của người đọc	Tập trung vào giáo viên và văn bản
Là một phần của chương trình đọc viết quy định	Toàn bộ chương trình dạy học
Các nhóm hình thành dựa trên lựa chọn sách (tác phẩm, một phần trong tác phẩm)	Các nhóm do giáo viên phân công và hình thành duy nhất dựa trên khả năng của HS
Được cấu tạo để phát huy tính độc lập, tính trách nhiệm, quyền sở hữu của HS	“Thời gian nói” không được xác định, không được điều khiển, không có trách nhiệm
Được định hướng chủ yếu bởi sự thấu hiểu và những câu hỏi của HS	Được định hướng chủ yếu bởi những câu hỏi của GV hay câu hỏi từ chương trình
Là ngữ cảnh để ứng dụng các kỹ năng đọc và viết	Là nơi để luyện tập kỹ năng
Linh động và uyển chuyển, không bao giờ có hai lần giống nhau	Gắn chặt với công thức mang tính quy tắc

2. Cách thức sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” vào dạy học đọc hiểu truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” của Nguyễn Minh Châu

2.1. Đề xuất các vai

Điểm đặc trưng của “Vòng tròn thảo luận văn chương” so với các mô hình thảo luận nhóm khác đó là sử dụng các bản phân vai, nhất là khi HS mới làm quen với mô hình dạy học này. Một lưu ý khi vận dụng mô hình này đó là giáo viên cần giới hạn các vai sử dụng trong cuộc thảo luận. Sự giới hạn này dựa trên tính phù hợp của các vai khi vận dụng vào thực tiễn dạy học và mục tiêu mỗi HS có cơ hội được trải nghiệm nhiều vai khác nhau. Dựa trên định hướng đọc hiểu truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa

xa” (Nguyễn Minh Châu), tôi lựa chọn và đề xuất 04 vai dưới đây. Các vai này định hướng cho HS những mục tiêu đọc cụ thể khác nhau. Tuy vậy, để có thể đạt từng mục tiêu cụ thể đó, cần xác định rõ: HS cần phải âm nhận và tái tạo lại được văn bản. Từ đó có cơ sở để bắt đầu phân tích, kiến tạo ý nghĩa và phản hồi văn bản ở các mức độ khác nhau.

2.1.1. Vai *Người tạo kết nối*

Vai *Người tạo kết nối* là một đề xuất kết hợp nhiệm vụ của cả hai vai mà Daniels đã đưa ra: *Người kết nối* và *Người nghiên cứu*. Tôi nhận thấy nội *Đọc – tìm hiểu chung về tác phẩm* trong dạy học đọc hiểu nói chung và truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* (Nguyễn Minh Châu) nói riêng chỉ yêu cầu mức độ kiến thức cơ bản về tác giả và tác phẩm. Vì vậy, vai *Người tạo kết nối* cần quan tâm đến sự kết nối giữa văn bản và tác giả, văn bản và cuộc sống, văn bản và trải nghiệm cá nhân của người đọc... Nhiệm vụ của HS là nghiên cứu về tác phẩm, hoàn cảnh sáng tác, bối cảnh xã hội, đặc điểm trong sự nghiệp sáng tác của tác giả,... để làm sáng tỏ thêm sự hiểu biết của các thành viên trong nhóm về tác phẩm. Công việc của *Người tạo kết nối* là liên hệ tác phẩm này với thế giới thực thông qua lịch sử, xã hội, văn hóa hoặc các văn bản văn học khác. Đó là những gì HS cảm thấy có liên quan đến văn bản và chất lọc những nội dung quan trọng để trao đổi.

Đề xuất và tổ chức vai này trong “Vòng tròn thảo luận văn chương”, tôi hướng đến mục đích tạo ra sự tương tác giữa cá nhân độc giả và văn bản. Văn bản tồn tại trong nhiều mối quan hệ phức tạp đa chiều. Có quan hệ liên kết hướng nội, tất cả các yếu tố trong hệ thống cùng “đồng quy” để tạo nên chỉnh thể nghệ thuật. Có những quan hệ hướng ngoại giữa văn bản với văn bản, giữa văn bản với độc giả, giữa văn bản với hiện thực đời sống”. Sự kết nối này dựa trên vô số liên tưởng song cơ bản được quy về mấy hướng: văn bản với văn bản, văn bản với đời sống và văn bản với độc giả.

Bản chất của “Vòng tròn thảo luận văn chương” là dựa trên phản hồi của HS và tạo cơ hội tối đa gợi mở những phản hồi, trong đó có những liên tưởng, kết nối phong phú. Tuy vậy, để định hướng cho HS dần có những kỹ năng lựa chọn những kết nối giúp họ thâm nhập vào chiều sâu văn bản, người giáo viên cần có những chỉ dẫn hữu ích.

Dưới đây là chỉ dẫn phân vai và bản phân vai của tôi thiết kế được sử dụng trong giờ dạy học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* (Nguyễn Minh Châu)

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI TẠO KẾT NỐI

1. Điền vào bảng theo chỉ dẫn để tạo ra sự kết nối giữa văn bản và bốn nhân tố

TÁC GIẢ NGUYỄN MINH CHÂU

Em có hiểu biết gì về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của Nguyễn Minh Châu?

BỐI CẢNH XÃ HỘI

Tác phẩm được ra đời trong hoàn cảnh xã hội như thế nào? ?

**CHIẾC THUYỀN
NGOÀI XA**

TÁC PHẨM CÙNG ĐỀ TÀI

Tác phẩm viết về đề tài gì? Em đã được học tác phẩm nào

TRẢI NGHIỆM CÁ NHÂN

Em đã từng chứng kiến cảnh bạo hành gia đình chưa? Em có suy nghĩ như thế nào về vấn đề này?
 Theo em thì nghệ thuật và đời sống có mối quan hệ như thế nào?

Chỉ dẫn phân vai *Người tạo kết nối*

2.1.2. Vai *Người lược thuật* và *phát hiện điểm cô đúc* *ngời sáng*

Trên cơ sở lí luận và thực tiễn về “vòng tròn thảo luận văn chương”, tôi nhận thấy HS vào vai người lược thuật có nhiệm vụ chính là tóm tắt truyện. Cần lưu ý không kể lại toàn bộ nội dung câu chuyện mà chỉ tập trung vào các sự việc chính, những nội dung, thông điệp quan trọng của văn bản. HS vào vai *Người phát hiện điểm cô đúc ngời sáng* sẽ làm nổi bật những điều đáng nhớ, thú vị hoặc những trích dẫn có giá trị từ văn bản và dẫn dắt các thành viên quay lại khoảnh khắc cụ thể này. Phần trình bày vai này được HS chia sẻ và trao đổi một

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU

NGƯỜI TẠO KẾT NỐI

1. Điền vào bảng theo chỉ dẫn để tạo ra sự kết nối giữa văn bản và bốn nhân tố sau

TÁC GIẢ NGUYỄN MINH CHÂU

Nguyễn Minh Châu (1930-1989) là nhà văn lớn của văn xuôi Việt Nam hiện đại, đi tiên phong trong sự nghiệp đổi mới và là một trong những nhà văn mở đường tinh anh và tài năng nhất của văn học Việt Nam.

- Chiếc thuyền ngoài xa viết vào năm 1983 là truyện ngắn đậm phong cách tự sự- Triết lí của nhà văn Nguyễn Minh Châu.

BỐI CẢNH XÃ HỘI

- Chiếc thuyền ngoài xa được viết năm 1983 – khi cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước đã đi qua, đất nước trở lại với cuộc sống đời thường. Nhiều vấn đề của đời sống văn hóa nhân sinh mà trước đây do hoàn cảnh chiến tranh chưa được chú ý, nay được đặt ra.

- Tác phẩm nằm trong xu hướng nghệ thuật chung của văn học thời kỳ đổi mới: hướng nội, khai thác sâu sắc số phận cá nhân và thân phận con người đời thường.

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA

Ý NGHĨA NHÂN ĐỀ

- Chiếc thuyền ngoài xa trước hết là biểu tượng của nghệ thuật, đó là thứ nghệ thuật đạt tới sự toàn mỹ và thánh thiện đến mức mà chiêm ngưỡng nó, người nghệ sĩ thấy tâm hồn mình được thanh lọc.

- Chiếc thuyền khi về gần đó lại là hiện thân của cuộc đời lam lũ, khó nhọc, thậm chí của những éo le, trái ngang và nghịch lí trong cuộc sống.

- Nhân đề là một ẩn dụ về mối quan hệ giữa cuộc đời và nghệ thuật

TRẢI NGHIỆM CÁ NHÂN

- Bạo hành trong gia đình là vấn đề nổi bật của xã hội hiện đại. Bạo hành gia đình dẫn đến nhiều hậu quả tồi tệ, khiến cho bao gia đình tan vỡ, khiến cho những người vợ, những đứa con... bị tổn thương, chịu những vết sẹo trong tâm hồn.

- Nhận xét về mối quan hệ giữa nghệ thuật và đời sống:

+ Nghệ thuật cất lên từ đời sống nhưng giữa cái đẹp của nghệ thuật và cuộc sống luôn có khoảng cách.

+ Cần nhìn cuộc sống dù nó không thơ mộng và kéo gần khoảng cách giữa nghệ thuật và đời sống

Minh họa bản phân vai *Người tạo kết nối* – truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa*

2.1.3. Vai *Người lược thuật* và *phát hiện điểm cô đúc* *ngời sáng*

Trên cơ sở lí luận và thực tiễn về “vòng tròn thảo luận văn chương”, tôi nhận thấy HS vào vai người lược thuật có nhiệm vụ chính là tóm tắt truyện. Cần lưu ý không kể lại toàn bộ nội dung câu chuyện mà chỉ tập trung vào các sự việc chính, những nội dung, thông điệp quan trọng của văn bản. HS vào vai *Người phát hiện điểm cô đúc ngời sáng* sẽ làm nổi bật những điều đáng nhớ, thú vị hoặc những trích dẫn có giá trị từ văn bản và dẫn dắt các thành viên quay lại khoảnh khắc cụ thể này. Phần trình bày vai này được HS chia sẻ và trao đổi một cách cởi mở về những phần, đoạn văn đáng chú ý (có chứa tư tưởng chủ đề hoặc đặc sắc nghệ thuật của tác phẩm) hoặc đơn giản chỉ là một chi tiết nhỏ, một câu nói của nhân vật,... Bất kể yếu tố gì trong văn bản mà HS cảm thấy đáng nhớ, thú vị, mong muốn các thành viên khác trong nhóm lưu tâm đều có thể được đưa ra thảo luận.

Xét thấy nhiệm vụ của hai vai trên có liên quan đến nhau, bổ trợ cho nhau vì thế mà tôi đề xuất vai *Người lược thuật* và *phát hiện điểm cô đúc ngời sáng*. Mục tiêu của vai này HS ghi nhớ và tóm tắt được nội dung câu chuyện, đồng thời có những cảm nhận ban đầu về thế giới nghệ thuật trong tác phẩm. GV có thể mở rộng các hình thức tóm tắt như sử dụng văn bản viết hoặc văn bản đa phương thức. HS có năng khiếu về vẽ tranh, thiết kế đồ họa cũng có thể thích hợp vai này. Bên cạnh đó, HS cần phát hiện, cảm nhận và đánh giá những chi tiết nghệ thuật có sức “nén” trong truyện ngắn. Vì hạn chế về dung lượng nên truyện ngắn không phản ánh phạm vi hiện thực rộng lớn mà chỉ là những “lát cắt” của hiện thực. Chính vì thế, những chi tiết đắt giá, những đoạn đặc sắc làm nên sự hấp dẫn và sức sống lâu bền của truyện ngắn, như M. Gorki đã khẳng định “Chi tiết nhỏ làm nên nghệ thuật lớn”. Từ các chi tiết hoặc đoạn truyện đặc sắc trong tác phẩm, GV còn có thể dẫn dắt HS đánh giá những điểm sáng nghệ thuật hay tình huống truyện,...

Dưới đây là chỉ dẫn phân vai và bản phân vai minh họa:

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI LƯỢC THUẬT VÀ PHÁT HIỆN ĐIỂM
CÔ ĐÚC NGÒI SÁNG

1. Tóm tắt ngắn gọn truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” (bằng ngôn từ, hình ảnh, sơ đồ)

2. Hãy ghi lại những chi tiết, đoạn truyện mà em cho là đáng chú ý trong văn bản và lí giải vì sao em lựa chọn như vậy?

Chi tiết/ Đoạn truyện (ghi rõ số trang)	Lí do lựa chọn

Chỉ dẫn bản phân vai *Người lược thuật và phát hiện điểm cô đúc ngòi sáng*

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI LƯỢC THUẬT VÀ PHÁT HIỆN ĐIỂM
CÔ ĐÚC NGÒI SÁNG

2. Tóm tắt ngắn gọn truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” (bằng ngôn từ, hình ảnh, sơ đồ)

Nhận nhiệm vụ chụp bộ ảnh cảnh biển cho tờ lịch năm mới, Phùng đã chụp được một bức ảnh đắt giá ở vùng biển miền Trung. Đó là cảnh chiếc thuyền ngoài xa trong làn sương mờ ảo. Nhưng khi thuyền cập bến, anh thấy cảnh một người đàn ông đang đánh đập vợ mình. Người đàn bà ấy được mời lên chánh án huyện, Phùng khuyên ngăn nhưng người đàn bà nhất quyết không bỏ chồng và kể cho mọi người nghe câu chuyện về cuộc đời mình. Phùng rời đi với bộ ảnh tuyệt đẹp nhưng anh biết rằng đằng sau đó là một sự thật không hề đẹp đẽ.

2. Hãy ghi lại những chi tiết, đoạn truyện mà em cho là đáng chú ý trong văn bản và lí giải vì sao em lựa chọn như vậy?

Chi tiết/đoạn truyện (ghi rõ số trang)	Lí do lựa chọn
Từ <i>Có lẽ suốt một đời cầm máy ảnh ...đến cái khoảnh khắc trong ngần của tâm hồn</i> (SGK trang 70)	Cảnh chiếc thuyền ngoài xa trên biển sớm mờ sương là một bức tranh nghệ thuật đẹp, hài hòa và toàn bích.
Từ <i>Ngay lúc ấy đến chiếc thuyền lưới vó đã biến mất</i> (SGK trang 71 -72)	Bức tranh cuộc sống với những nghịch lí bất ngờ và những trớ trêu như một trò đùa quái ác của số phận.
Chi tiết người đàn ông đánh vợ ngay cạnh chiếc xe rà phá mìn của công binh Mỹ (SGK trang 71)	Ngụ ý chiến tranh đã rời xa nhưng cuộc chiến để con người hạnh phúc thì chưa bao giờ dừng lại
Từ <i>Đây là lần thứ hai đến chúng nó được ăn no</i> (SGK trang 73 -76)	Câu chuyện của người đàn bà hàng chài ở tòa án huyện
Từ <i>Những tấm ảnh tôi mang về</i> đến hết	Suy tư, chiêm nghiệm của Phùng về bức ảnh được chọn trong bộ lịch năm

Minh họa bản phân vai *Người lược thuật và phát hiện điểm cô đúc ngời sáng* – Truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa*

2.1.4. Vai *Người khám phá nhân vật*

Ở vai này, trọng tâm hiển nhiên là các nhân vật. HS sẽ chọn một nhân vật để theo suốt tác phẩm. Học sinh cần tìm hiểu toàn bộ các chi tiết, hình ảnh, từ ngữ,... làm sống dậy “diện mạo” nhân vật đã được tác giả khắc họa. Từ các chi tiết đã liệt kê, HS cần có những nhận xét, đánh giá về nghệ thuật xây dựng, miêu tả nhân vật hoặc tư tưởng, chủ đề của tác phẩm được khái quát thông qua hình tượng nhân vật.

Nhiệm vụ của vai này có liên hệ với nội dung *Đọc hiểu văn bản* trong giờ dạy đọc hiểu thông thường. Khi đọc hiểu văn bản truyện ngắn hiện đại thì nhân vật là yếu tố cốt lõi. Các nhân vật được xây dựng trong truyện bao giờ cũng là phương tiện truyền tải “nghĩa”, góp phần thể hiện chủ đề, tư tưởng của văn bản và thông điệp của tác giả. Cho nên HS đảm nhận vai này có rất nhiều chất liệu, khía cạnh để khai thác từ nhân vật. Thêm vào đó trong dạy học đọc hiểu văn bản thì kỹ năng phân tích nhân vật là một nhiệm vụ cơ bản đòi hỏi HS phải rèn luyện. Vì thế thời lượng cho vai *Người khám phá nhân vật* cần được ưu tiên. Với truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* (Nguyễn Minh Châu) có thể phân vai tìm hiểu các nhân vật theo bản phân vai sau:

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU

NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT

1. Tìm hiểu nhân vật người đàn bà hàng chài trong phát hiện thứ hai của nghệ sĩ Phùng

1.1. Ngoại hình, cử chỉ cả người đàn bà hiện lên như thế nào? Ngoại hình, cử chỉ ấy của người đàn bà gợi ra cho anh chị suy nghĩ gì?

.....
.....

1.2: Người đàn bà phải chịu đựng điều gì?
Với thái độ như thế nào?

.....
.....
.....

1.3: Phản ứng của người đàn bà có gì bất thường không?

.....
.....
.....
.....

1.4: Người đàn bà phản ứng như thế nào trước hành động của thằng Phác?

.....
.....
.....
.....

1.5: Có những nỗi đau đớn nào trong người đàn bà lúc này? Anh chị thử đoán xem vì sao người đàn bà lại nhẫn nhục với chồng và hành động trước con như vậy? Thông qua đó em thấy được điều gì từ người đàn bà này?

.....
.....

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT

2. Tìm hiểu nhân vật người đàn bà hàng chài khi xuất hiện ở tòa án huyện và trong phần kết thúc tác phẩm

2.1: Người đàn bà phản ứng như thế nào trước lời khuyên của Đẩu?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2: Phản ứng này làm cho Phùng và Đẩu cảm thấy ra sao?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3: Người đàn bà chia sẻ giải bày điều gì với Phùng và Đẩu?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4: Qua những điều tâm sự này, anh chi vỡ ra điều gì về sự chịu đựng nhẫn nhục của người đàn bà? Phẩm chất người đàn bà ấy?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.6: Em hãy ghi các luận điểm mình có thể làm trong đề văn “ Cảm nhận về nhân vật người đàn bà hàng chài”?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT

3. Tìm hiểu nhân vật Phùng

3.1: Phùng làm nghề gì? Cảnh đất trời cho hiện lên như thế nào trong ống kính của Phùng? Cảm xúc và hành động của anh trước khung cảnh đó là gì?

.....

3.2 :.Hãy ghi vắn tắt một vài câu văn ngắn thể hiện cảm xúc của người nghệ sĩ trước cái đẹp?

.....

3.3:.. Cảm xúc của Phùng ra sao khi chứng kiến cảnh bạo hành trên bờ biển?

.....

3.4:.. Chi tiết “ Phùng vứt chiếc máy ảnh chạy nhào tới” gợi ra điều gì? Phùng đã có hành động như thế nào với lão đàn ông khi chứng kiến cảnh bạo hành?

.....

3.5: Phùng đã nghe câu chuyện của người đàn bà với thái độ như thế nào? anh “ vỡ lẽ” ra điều gì về người đàn bà này?

.....

3.6: Câu hỏi như lạc đề của anh về lão đàn ông và câu trả lời của người đàn bà, hình ảnh lão đàn ông “ Như một con gấu đang đi tìm một nguồn nước uống”, “ Những vết chân to và sâu trên bãi cát hoang vắng” gợi cho Phùng nỗi trăn trở gì về con người?

.....

3.7: Trải qua những gì mà nghệ sĩ Phùng đã chứng kiến, theo em , nghệ sĩ Phùng rút ra được nhận thức gì trong cuộc đời làm nghệ thuật của mình.

.....

3. 8. Những nét đặc sắc nghệ thuật trong việc khắc họa nhân vật Phùng?

.....

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT

4. Nhân vật người đàn ông

Hình dung các nhân vật trong tác phẩm và trả lời câu hỏi “Với mỗi người đàn ông là người như thế nào?”

4.1: Phùng(trong phát hiện thứ 2)

.....

.....

.....

4.2: Phùng (khi nghe câu chuyện của người đàn bà hàng chài)

.....

.....

4.3 : Đầu:

.....

.....

.....

4.4 : Phác:

.....

.....

.....

4.5 : Người đàn bà:

.....

.....

.....

4.6: Bản thân em:

.....

.....

.....

.....

4.7: Theo em, cần làm gì đối với người đàn ông trong truyện?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.8: nói lên suy nghĩ của các em về vấn đề bạo hành trong gia đình?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chỉ dẫn bản phân vai *Người khám phá nhân vật*

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT

1. Tìm hiểu nhân vật người đàn bà hàng trong phát hiện thứ nhất của nghệ sĩ Phùng

1.1. Ngoại hình, cử chỉ cả người đàn bà hiện lên như thế nào? Ngoại hình, cử chỉ ấy của người đàn bà gợi ra cho anh chị suy nghĩ gì?

- Trạc ngoài 40, cao lớn, đường nét thô kệch, mặt rỗ- mệt mỏi- tái ngắt.
- > Biểu hiện của một người đàn bà khốn khổ, vất vả.

1.2. Người đàn bà phải chịu đựng điều gì? Với thái độ như thế nào?

- Người đàn bà có số phận không may, phải chịu đựng những điều tồi tệ, điều đau khổ nhất là chịu sự bạo hành hay nói cách khác là đã dần quen với những trận đánh của chồng với thái độ nhẫn nhịn , chịu đựng.

1.3. Phản ứng của người đàn bà có gì bất thường không?

“Người đàn bà với một vẻ mặt cam chịu đầy nhẫn nhục, không hề kêu lên một tiếng, không chống trả cũng không tìm cách chạy trốn”

1.4. Người đàn bà phản ứng như thế nào trước hành động của thằng Phác?

“ Người đàn bà mếu máo gọi, ôm chầm lấy nó rồi lại buông ra, chấp tay vái lấy vái để rồi lại ôm chầm lấy”

1.5: Có những nỗi đau đớn nào trong người đàn bà lúc này? Anh chị thử đoán xem vì sao người đàn bà lại nhẫn nhục với chồng và hành động trước con như vậy? Thông qua đó em thấy được điều gì từ người đàn bà này?

Người đàn bà đau đớn về cả tinh thần lẫn thể xác. Thể xác bị hành hạ, tinh thần con đau khổ hơn khi chứng kiến con đánh cha. Người đàn bà nhẫn nhục chịu đựng có lẽ vì gia đình, vì những đứa con , vì trên thuyền cần có một người đàn ông để chống chọi lúc phong ba. Người đàn bà đầy cam chịu, bao dung , vị tha

2.1.4. Vai *Người thiết kế câu hỏi*

Với vai *Người thiết kế câu hỏi* HS sẽ chịu trách nhiệm thiết kế một số câu hỏi thảo luận để tạo cuộc trò chuyện về tác phẩm. Đây có thể là những câu hỏi về những yếu tố được gọi lên trực tiếp từ văn bản và những yếu tố khác có liên quan đến văn bản. Đây cũng là cách để *Người thiết kế câu hỏi* có cái nhìn tổng quan về nhiệm vụ của các thành viên trong nhóm.

Nhiều công trình nghiên cứu về các loại câu hỏi, mức độ khó của câu hỏi chủ yếu tập trung vào những câu hỏi của GV đặt cho HS và hướng dẫn HS trả lời. Tuy nhiên, trong mô hình dạy học có tính tương tác như “vòng tròn thảo luận văn chương”, HS được khuyến khích và giao nhiệm vụ đặt câu hỏi. Vai này có thể khá lạ lẫm với HS khi các em thường chỉ quen tìm câu trả lời chứ ít khi tự đặt ra các câu hỏi. HS cần hiểu rằng nhiệm vụ không đơn giản chỉ là đặt câu hỏi một cách tùy ý mà việc này sẽ giúp các em khám phá nội dung tác phẩm cũng như khơi gợi, duy trì, dẫn dắt cuộc thảo luận của nhóm. *Người đặt câu hỏi* cần suy nghĩ và dự kiến trước câu trả lời. Trong đó sẽ xuất hiện những câu hỏi “trùng lặp” được trả lời bởi các vai khác và cả những băn khoăn riwung của *Người đặt câu hỏi*. Những câu hỏi độc đáo, nhìn nhận vấn đề đa chiều hoặc có tính phản biện,... cũng được khuyến khích.

Mục đích của vai *Người thiết kế câu hỏi* là HS đưa ra được những suy nghĩ đa chiều về văn bản, xuất phát từ nhunwgx băn khoăn, thắc mắc của bản thân về văn bản. Nội dung câu hỏi cũng phải bao quát được các mức độ khó. Đó không chỉ là những câu hỏi phát hiện trong văn bản mà còn cần gợi mở chiều sâu suy nghĩ, cảm nhận của HS. GV có thể gợi ý cho HS một số khía cạnh mà câu hỏi có thể khai thác như sau:

- Câu hỏi về những nội dung gọi lên từ văn bản
- Câu hỏi đặt cho tác giả
- Câu hỏi đặt cho độc giả khác

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU

NGƯỜI THIẾT KẾ CÂU HỎI

1. Điền khoảng 3 – 5 câu hỏi vào mỗi bảng dưới đây

1.1. Câu hỏi từ những nội dung gọi lên từ văn bản (tình huống truyện, nhân vật, chi tiết nghệ thuật,...)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2. Câu hỏi đặt cho tác giả

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3. Câu hỏi đặt cho các độc giả khác

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Sau khi đọc tác phẩm, câu hỏi nào khiến em băn khoăn nhất?

.....

.....

.....

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU

NGƯỜI THIẾT KẾ CÂU HỎI

1. Điền khoảng 3 – 5 câu hỏi vào mỗi bảng dưới đây

1.2. Câu hỏi từ những nội dung gợi lên từ văn bản (tình huống truyện, nhân vật, chi tiết nghệ thuật,...)

Hai phát hiện của nghệ sĩ Phùng là gì? Ý nghĩa của hai phát hiện đó?
 Nhân vật người đàn bà hàng chài mang những phẩm chất tốt đẹp nào?
 Vì sao người đàn bà không chịu bỏ chồng dù bị bạo hành tàn nhẫn?
 Nghệ sĩ Phùng có những suy tư, chiêm nghiệm như thế về bức ảnh được chọn
 trong bộ lịch năm ấy?
 ...

1.2. Câu hỏi đặt cho tác giả

Vì sao tác giả đặt nhan đề cho tác phẩm
 là *Chiếc thuyền ngoài xa*?
 Vì sao nhân vật người đàn bà hàng chài
 không có tên riêng?
 Vì sao tác giả lại miêu tả cảnh người đàn
 ông đánh vợ bên cạnh chiếc xe rà phá
 mìn của công binh Mĩ?
 Thông điệp tác giả muốn gửi gắm qua
 tác phẩm là gì?
 ...

1.3. Câu hỏi đặt cho các độc giả khác

Cảm nhận như thế nào về Phùng, Đẩu,
 người đàn bà hàng chài, người đàn ông,
 Phác?
 Chi tiết đoạn truyện nào là đặc sắc? Vì
 sao?
 Khó khăn khi tìm hiểu đoạn truyện này
 là gì?
 ...

2. Sau khi đọc tác phẩm, câu hỏi nào khiến em băn khoăn nhất?

Nỗi đau của những đứa trẻ khi phải chứng kiến cảnh bạo lực diễn ra trong chính gia
 đình mình (như Phác) có thể chữa lành được không?

Bản minh họa phân vai *Người đặt câu hỏi* – truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa*

Như vậy, với việc vận dụng mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” vào dạy học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* của Nguyễn Minh Châu, người viết sáng kiến đề xuất 04 vai như trên. Bên cạnh đó, để việc thực hiện mô hình đạt hiệu quả như mong muốn thì Gv cần định hướng cụ thể cho HS bằng chỉ dẫn bản phân vai và phân vai minh họa như trên. Dưới đây là một mẫu bản mô tả các vai (GV cung cấp cho HS để giúp cho HS có cái nhìn tổng thể về tất cả các vai trong cuộc thảo luận).

NGƯỜI TẠO KẾT NỐI Nhiệm vụ: - Tìm sự liên hệ giữa văn bản và tác giả, thời đại và bối cảnh: + Tác giả (cuộc đời, sự nghiệp,...) + Tác phẩm (hoàn cảnh ra đời, xuất xứ, thể loại...) - Tìm sự liên hệ giữa văn bản và cuộc sống như: + Trải nghiệm cá nhân + Những con người khác + Những văn bản truyện khác	NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT Nhiệm vụ: - Tìm hiểu tất cả các khía cạnh về nhân vật: + Ngoại hình + Hành động + Lời nói + Diễn biến tâm lí ... - Nhận xét về nghệ thuật miêu tả nhân vật?
NGƯỜI LƯỢC THUẬT VÀ PHÁT HIỆN ĐIỂM CÔ ĐÚC NGƯỜI SÁNG Nhiệm vụ: - Tóm tắt ngắn gọn (Trình bày bằng từ ngữ/hình ảnh/sơ đồ...) - Tìm một hoặc một số đoạn văn đáng chú ý trong văn bản. Đó có thể là đoạn văn: + Thú vị + Cảm động + Độc đáo + Giàu hình ảnh ...	NGƯỜI THIẾT KẾ CÂU HỎI Nhiệm vụ: - Tạo ra một số câu hỏi trong cuộc thảo luận về: + Nội dung/nghệ thuật của văn bản (cốt truyện, nhân vật, chi tiết nghệ thuật...) + Câu hỏi dành cho tác giả + Câu hỏi dành cho độc giả khác + Câu hỏi bản thân bạn khoản nhất

Bản mô tả các vai trong “Vòng tròn thảo luận văn chương”

2.2. Tiến trình tổ chức

Bước 1: Giới thiệu và lựa chọn vai người đọc

- Với “*Chiếc thuyền ngoài xa*” (Nguyễn Minh Châu), HS có thể lựa chọn một trong các nhiệm vụ: *Tìm hiểu các thông tin về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của tác giả; Hoàn cảnh sáng tác tác phẩm; Tìm hiểu hai phát hiện của nghệ sĩ Phùng; Nhân vật người đàn bà hàng chài, người đàn ông; thằng bé Phác; Câu chuyện của người đàn bà hàng chài ở toà án huyện...* Để thực hiện mỗi nhiệm vụ trên, HS phải đọc toàn bộ văn bản nhưng chỉ tập trung thực hiện một nhiệm vụ đã lựa chọn – đây là dạng đọc hiểu bổ trợ.

Bước 2: Tạo nhóm

Nhóm được tạo nên trên cơ sở các HS chọn cùng chung một vai. Số lượng thành viên nhóm tầm 4-6 bạn để đảm bảo tất cả các thành viên đều tham gia hoạt động đọc một cách tích cực. Có thể 1-2 nhóm cùng thực hiện một nhiệm vụ.

Bước 3 : Triển khai đọc cá nhân

HS tự đọc ở nhà. Khuyến khích HS đọc toàn bộ văn bản nhưng sẽ tập trung thực hiện nhiệm vụ đọc theo vai đọc được phân công. Để thực hiện hoạt động đọc này, HS hoàn thành bản chỉ dẫn phân vai đã được phát. Bản chỉ dẫn phân vai này không chỉ là phương tiện để ghi chép mà còn là công cụ định hướng hoạt động tự đọc và thể hiện sự sáng tạo của HS.

Bước 4: Chia sẻ trong nhóm nhỏ

Trong “vòng tròn thảo luận văn chương”, mỗi thành viên có thể đóng một hoặc nhiều vai. Các vai cố định nên được phân công từ trước để HS tập trung chuẩn bị nhưng cần khuyến khích các vai ngẫu nhiên, hình thành ngay trong quá trình thảo luận. Thông thường các vai thú vị nhất là do người học tạo ra, phát sinh từ nhu cầu nhận thức và trong chính quá trình tương tác với bạn cùng nhóm. Do đó, vai cố định có thể được hiểu chỉ là một phần của những gì người học chia sẻ trong cuộc thảo luận hoặc như một cách khởi động cho cuộc thảo luận. Các cá nhân đọc văn bản ở nhà, hoàn thành bản chỉ dẫn phân vai sau đó gửi bài của cá nhân lên Padlet và cùng đưa ra ý kiến thảo luận bằng cách viết bình luận xuống phía dưới bài của các bạn trong nhóm.

Bước 5: Mở rộng nhóm

Các nhóm nhỏ thảo luận độc lập xong sẽ phát triển, mở rộng trên cơ sở ghép những nhóm nhỏ. Có hai hình thức mở rộng nhóm: [1] ghép các nhóm đọc cùng văn bản và sử dụng kỹ thuật “*cộng tác ghi chú*” để bổ sung kết quả đọc [2] ghép các nhóm nhỏ đọc các đoạn văn bản khác và sử dụng kỹ thuật “*đọc hợp tác*” để chia sẻ nhằm đọc hiểu trọn vẹn văn bản. Bên cạnh đó, nhiệm vụ trọng tâm của nhóm mở rộng còn là đề xuất các tình huống có vấn đề, trở thành chủ đề thảo luận chung (cả lớp).

Bước 6: Thảo luận chung [thảo luận cả lớp]

Đại diện các nhóm mở rộng thuyết trình, giới thiệu về văn bản ở những nội dung quan trọng nhất hoặc những điểm ấn tượng nhất. Nhóm thuyết trình sẽ nêu vấn đề hoặc chính người nghe sẽ đưa ra câu hỏi để thảo luận; khuyến khích những câu hỏi ngẫu nhiên, thể hiện quan điểm cá nhân. Kết thúc thảo luận không nhất thiết phải đưa đến một kết luận chung mà ưu tiên việc định hướng đến kỹ năng đọc, định hướng hứng thú đọc, thị hiếu thẩm mỹ để HS có thể tự phát triển tiếp kết quả đọc và mở ra hoạt động đọc tiếp theo. Ở bước này, HS có thể sử dụng kết hợp kỹ thuật “*trình bày 1 phút*”, 321... để chia sẻ, đánh giá, phản hồi kết quả đọc của nhóm.

Bước 7: Hồi ứng

Hồi ứng được thực hiện dưới hình thức cá nhân HS thu hoạch kết quả đọc và thảo luận. HS có thể hồi ứng bằng nhiều cách khác nhau tùy vào khả năng và hứng thú của người học như *viết bài luận, vẽ tranh, phổ nhạc...* hoặc viết *nhật kí đọc sách*; thể hiện những điều tâm đắc, những suy nghĩ về bản thân, về cuộc sống... sau khi đọc văn bản. Việc hồi ứng của HS có thể được tiến hành trên cơ sở điều chỉnh các sản phẩm đã có khi đọc theo vai hoặc tạo ra sản phẩm mới.

Bước 8: Đánh giá và hình thành “vòng tròn thảo luận văn chương” mới

Việc đánh giá “vòng tròn thảo luận văn chương” cần được thực hiện toàn diện với các phương pháp và công cụ đánh giá khác nhau. Bên cạnh các công cụ truyền thống như câu hỏi, bài tập, đề kiểm tra, việc đánh giá có thể sử dụng thêm một số công cụ mà lâu nay ít được áp dụng trong dạy học Ngữ văn như *bảng kiểm, thang đo, rubric...*; GV đánh giá hoặc HS đánh giá; dựa trên phần thuyết trình, thảo luận hoặc các sản phẩm học tập khác của HS như *Phiếu đọc sách, tranh ảnh, kịch bản...*

3. Đánh giá hiệu quả đạt được của sáng kiến: Sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* của Nguyễn Minh Châu.

Sau khi tổ chức dạy thực nghiệm sử dụng mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* của Nguyễn Minh Châu ở lớp 12A5 tôi nhận thấy hiệu quả rõ rệt của sáng kiến thông qua không khí học tập trong giờ học và số liệu khảo sát về mức độ hứng thú, về tính tương tác, hoạt động của HS. Với phiếu khảo sát sau khi áp dụng sáng kiến (Xem phụ lục) tôi thu được kết quả như sau:

TT	Nội dung	Số lượng và mức độ %			
		1	2	3	4
1	Các giờ dạy sử dụng mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” (VTTLVC) khiến em cảm thấy hào hứng hơn so với các tiết dạy thông thường	3	6	18	21
2	Các hoạt động học tập trong bài mà GV giao trong các tiết học vận dụng mô hình “VTTLVC” bám sát nội dung chương trình đồng thời phát triển năng lực sở trường của em	2	5	14	27
3	Em thấy có trách nhiệm và hoạt động tích cực hơn trong việc thực hiện ở nhà và trên lớp	2	4	12	30
4	Các tiết học sử dụng mô hình “VCTLVC” giúp em có cơ hội bộc lộ khả năng sáng tạo nhiều hơn	4	6	15	23
5	Em thấy thoải mái tự tin và tôn trọng ý kiến của các bạn trong tiết học sử dụng mô hình “VCTLVC”	3	7	18	20
6	Các năng lực hợp tác và giao tiếp phát triển tốt hơn trong các tiết học sử dụng mô hình “VTTLVC”	2	5	12	28

Nhìn vào bảng thu thập thông tin trên, có thể nhận thấy đa số HS lớp thực nghiệm cho rằng các tiết dạy học sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” giúp tăng sự hào hứng, trách nhiệm và chủ động của các em khi thực hiện các nhiệm vụ học tập. Học đọc hiểu văn bản theo mô hình này đòi hỏi các em đọc kỹ văn bản, đào sâu suy nghĩ, tìm tòi, tương tác một cách tích cực với văn bản nên có thể ghi nhớ kiến thức một cách dễ dàng hơn. Đồng thời hoạt động thảo luận nhóm trong mô hình này cũng góp phần phát triển các năng lực ngôn ngữ, hợp tác, giao tiếp,... và phát huy vai trò trung tâm của HS trong lớp học. Tuy nhiên vẫn còn một số HS chưa có tinh thần trách nhiệm, ý thức tự giác hoặc chưa mạnh dạn trao đổi với các thành viên khác, nhưng nhìn chung phần lớn HS khi tham gia các tiết học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* của Nguyễn Minh Châu theo mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” đều cảm thấy yêu thích, có hứng thú với môn học và mong muốn được tiếp tục tham gia vào các tiết học tương tự.

PHẦN III: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Sẽ không có một phương pháp, một hình thức dạy học nào là tối ưu trong dạy học nói chung và dạy học đọc hiểu văn bản Ngữ văn nói riêng. Nhưng trong quá trình nghiên cứu và ứng dụng mô hình “vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa* của Nguyễn Minh Châu, tôi có thể mạnh dạn đưa ra kết luận: Sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” trong dạy học đọc hiểu văn bản là một hình thức dạy học tỏ ra phù hợp với đặc trưng các văn bản văn học, phù hợp với lí thuyết tiếp nhận văn bản và đặc biệt phát huy được năng lực đọc hiểu của HS. Với “vòng tròn thảo luận văn chương”, HS sẽ học bằng tự mình, và việc học của các em sẽ trở thành việc nghiên cứu văn bản. Các em sẽ tự mình khám phá cảm nhận theo con đường tư duy và những rung cảm thẩm mĩ của riêng mình. Mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” sẽ đem đến những cơ hội hợp tác tốt hơn giữa HS với HS, giữa HS với GV mà thực chất là giữa những người đọc với nhau. Qua đó, tư duy dân chủ, sáng tạo, tư duy phản biện và các năng lực ngôn ngữ, thẩm mĩ của HS cũng được chú trọng.

Để sáng kiến kinh nghiệm có thể được áp dụng rộng rãi, có hiệu quả cao trong chương trình Ngữ văn 12, tôi xin khuyến nghị một vài nội dung sau:

- *Đối với các giáo viên dạy học Ngữ văn:* Hãy đặt mình ở vị trí của một người đọc để đưa ra những tình huống, những mục bài tập phù hợp cho HS đối với từng văn bản trong giờ đọc hiểu. Luôn nhớ rằng, dạy học đọc hiểu là dạy học sinh đi con đường của người đọc chứ không phải con đường của người sáng tác. Vì thế, đừng áp đặt HS, để những bản phân vai thực sự trở thành phương tiện, hình thức giúp cho phẩm chất, năng lực của các em được phát triển.

- *Đối với tổ Ngữ Văn, nhà trường:* Cần tổ chức những buổi sinh hoạt chuyên môn chia sẻ kinh nghiệm dạy học đọc hiểu để việc dạy học đọc hiểu trở về đúng bản chất của nó: Đọc để hiểu.

Đó là những khuyến nghị, cũng là những mong muốn của nhiều giáo viên Ngữ văn, để văn học mãi mãi nuôi dưỡng tâm hồn của tuổi trẻ hôm nay và mai sau.

PHỤ LỤC
PHIẾU ĐIỀU TRA THỰC TRẠNG
TRƯỚC KHI THỰC HIỆN GIẢI PHÁP, SÁNG KIẾN

Trước khi tiến hành sử dụng hình thức “Nhật kí đọc” tại 3 lớp 12 của trường THPT Thượng Cát (12A4, 12A5, 12A10) tôi đã tiến hành khảo sát, điều tra về thực trạng, mức độ đọc văn bản của HS, khảo sát về mức độ hứng thú của HS với phương pháp chuẩn bị bài truyền thống. Tôi cũng khảo sát về mức độ hứng thú của HS sau các giờ đọc hiểu văn bản không sử dụng mô hình “Vòng tròn thảo luận văn chương” (mà chủ yếu là sử dụng phương pháp đàm thoại, thuyết giảng truyền thống).

***Nội dung khảo sát, điều tra:**

Tôi sử dụng bộ câu hỏi trắc nghiệm, gồm 5 câu như sau:

1. Với em, việc chuẩn bị bài trước các bài đọc hiểu các văn bản diễn ra với các bước nào?

- A. Đọc kĩ tác phẩm, suy nghĩ về những từ ngữ, hình ảnh hay, trả lời các câu hỏi, tìm thêm tài liệu; liên hệ.....
- B. Đọc qua loa tác phẩm, trả lời các câu hỏi trong SGK
- C. Trả lời các câu hỏi trong SGK một cách hời hợt hoặc chép cách sách tham khảo...
- D. Ý kiến khác:.....

2. Với các văn bản, để hiểu được sâu sắc em cần phải đọc. Trong quá trình học (chuẩn bị bài, trên lớp học, sau giờ học) em đã đọc các văn bản thơ trong SGK như thế nào?

- A. Đọc trọn vẹn, kĩ lưỡng, đọc nhiều lần và suy nghĩ về từ ngữ, hình ảnh, nội dung, tư tưởng, nghệ thuật....
- D. Đọc một vài lần nhưng đọc qua loa để nắm được nội dung của bài thơ
- C. Đọc một lần hoặc ít hơn (không trọn vẹn tác phẩm)
- D. Ý kiến khác:.....

3. Việc đọc trọn vẹn, kĩ lưỡng (có thể đọc nhiều lần, đọc và ngâm nghĩ về các hình ảnh, từ ngữ, nội dung tư tưởng, nghệ thuật..) một bài thơ trong SGK thường diễn ra trong thời điểm nào trong quá trình học?

- A. Ngay khi chuẩn bị bài
- B. Sau khi học trên lớp
- C. Hứng thú thì đọc bất cứ lúc nào
- D. Ý kiến khác:.....

4. Với các giờ đọc hiểu văn bản được GV tổ chức với phương pháp chính là đàm thoại, thuyết giảng em có cảm xúc như thế nào?

- A. Hứng thú, yêu thích
- B. Bình thường, không hứng thú
- C. Nhàm chán, mệt mỏi
- D. Ý kiến khác:.....

5. Theo em, điều gì em có được sau bài học đọc hiểu văn bản?

- A. Kiến thức, nội dung bài học, kỹ năng đọc văn bản, sự yêu thích khám phá, tìm tòi
- B. Kiến thức, nội dung bài học và kỹ năng đọc các văn bản khác
- C. Kiến thức, nội dung của bài học
- D. Ý kiến khác:.....

6. Thầy (cô) có thường tổ chức cho các em hoạt động theo nhóm trong các giờ học đọc hiểu văn bản không?

- A. Thường xuyên
- B. thỉnh thoảng
- C. Ít khi
- D. Hầu như không

7. Em có hứng thú tham gia hoạt động nhóm trong giờ học đọc hiểu văn bản không?

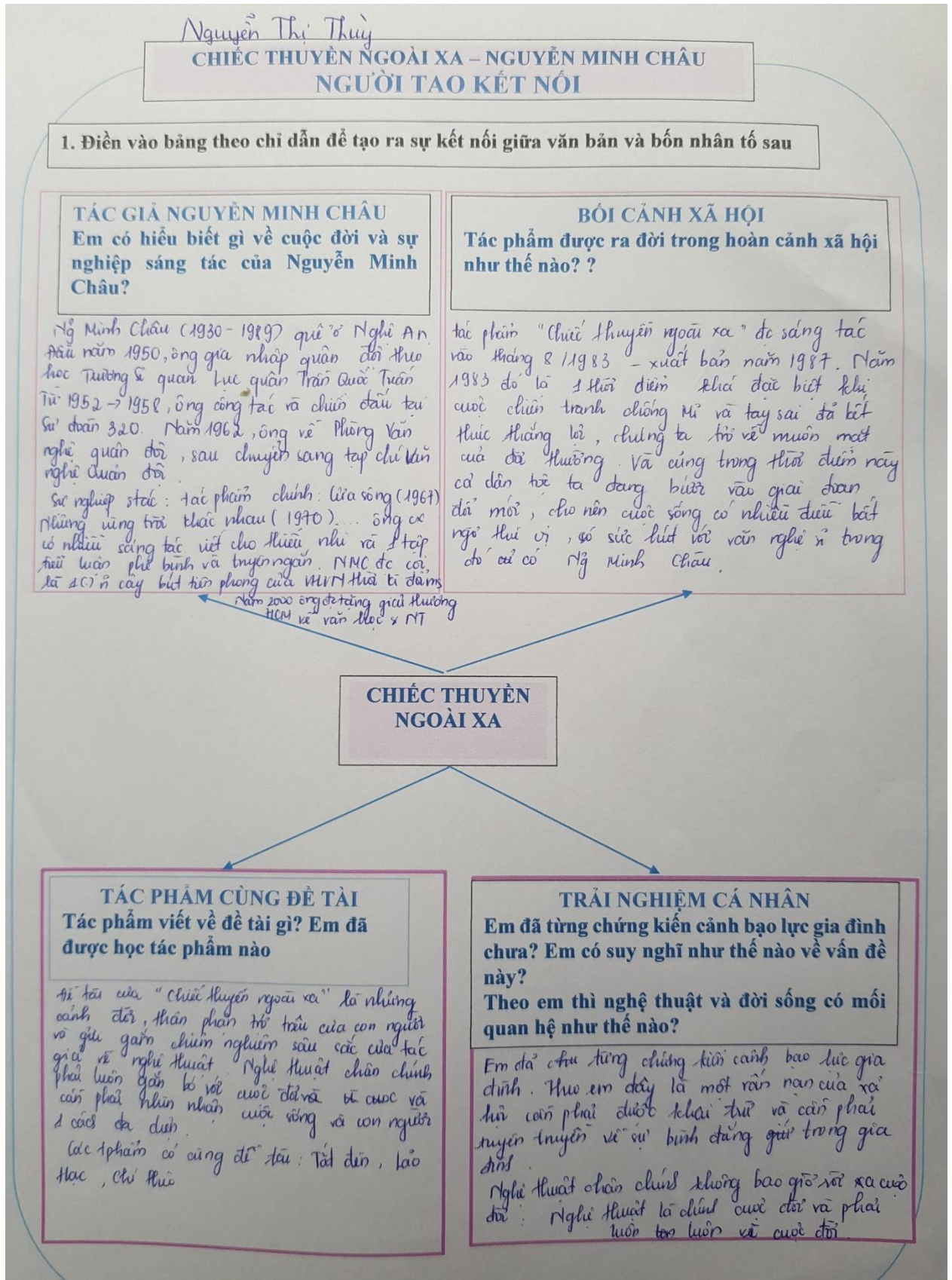
- A. Rất hứng thú
- B. Hứng thú
- C. Khá hứng thú
- D. Không hứng thú

8. Em tự đánh giá như thế nào về ý thức tham gia hoạt động nhóm trong các giờ học đọc hiểu văn bản?

- A. Rất tích cực
- B. Khá tích cực
- C. Thiếu tích cực
- D. Không có ý thức tham gia

MỘT SỐ SẢN PHẨM CỦA HỌC SINH

BẢN PHÂN VAI

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU
NGƯỜI LƯỢC THUẬT VÀ PHÁT HIỆN ĐIỂM CÔ ĐÚC
NGỒI SÁNG

Chiếc thuyền ngoài xa

- Phông, đầu giúp đỡ bà bị hôn chồng**
 người đàn bà hiện quyết không bỏ chồng
 Phông, đầu - ngao ngao - đàn giẻ - ngao ngao - đàn
 → Có cái nhìn đa chiều, đa diện về cuộc sống
- Cảnh thiên nhiên**
 Cảnh biển - bức tranh mực tàu vẽ trên lụa trắng
 Cảnh tượng tuyệt đẹp
 Phông: hạnh phúc, say mê sáng tạo
 Người đàn ông đánh võ
 Vừa đánh vừa nguyền rủa
 Người đàn bà cam chịu
 kinh ngạc → viết ngay ảnh nhào tới
- Hiện thân của hiện thực**
 Đẹp có giá trị nghệ thuật
 Hiện thân của hiện thực
 → Bản lĩnh, kiên cường

Chi tiết/ Đoạn truyện (ghi rõ số trang)	Lí do lựa chọn
Phát hiện thú nhốt : Phùng phát hiện ra được một cảnh "đất trời cho" là một bức tranh mực tàu ... danh họa thời cổ" (Đoạn 1 trang 70)	Vì nó là sự hài hòa của thiên nhiên, là khung cảnh mà không phải bất cứ ai cũng có thể chiêm ngưỡng
Cảnh bạo lực gia đình : Lão đàn ông rút súng ra một chiếc thắt lưng, quật tới tấp vào lưng người đàn bà. (Đoạn 2, trang 71)	Nó phản ánh được bộ mặt tối của xã hội tương thời, là vấn nạn còn đọng lại gây nhức nhối.
Hành động đánh cha của Phác : "Như một viên đạn tên đường lao tới đích nhằm ... nó chạy tiếp một quãng ngắn giữa những chiếc xe tăng." (Đoạn 2, trang 72)	Hào' Hình ảnh người con đánh cha thể hiện sự bảo vệ của người d dành cho mẹ của nó mình nhường lại đi ngược với quy quy đã đức của một người con,

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU

NGƯỜI KHÁM PHÁ NHÂN VẬT

3. Tìm hiểu nhân vật Phùng

3.1: Phùng làm nghề gì? Cảnh đất trời cho hiện lên như thế nào trong ống kính của Phùng? Cảm xúc và hành động của anh trước khung cảnh đó là gì?

- Nhiếp ảnh
- Nơi vẻ đẹp toàn kích khiến Phùng cảm thấy
không phục
- Vẻ đẹp ấy khiến Phùng như thất lạc, rơi xuống
cả cảm nhận giây phút trong ngân của tâm hồn

3.2: Hãy ghi vắn tắt một vài câu văn ngắn thể hiện cảm xúc của người nghệ sĩ trước cái đẹp?

Với người nghệ sĩ, khung cảnh đó chưa từng thân
lì, quá xa, hoàn toàn. Nó đầy lên tương, không
những cái gì... thán mi, khiến tâm hồn
anh như được gọi vào từ nào tương, tạo,
tình, khác

3.3: Cảm xúc của Phùng ra sao khi chứng kiến cảnh bạo hành trên bờ biển?

Cảnh tượng này hoàn toàn trái ngược với cảnh
đẹp vừa "ngỡ ngàng" không tin vào mắt mình
Anh ngạc nhiên về chết lặng bởi cái xấu, cái
ác đại diện cho ngay trước mắt, ngay sau
cái đẹp khi chiều kia

3.4: Chi tiết "Phùng vứt chiếc máy ảnh chạy nhào tới" gợi ra điều gì? Phùng đã có hành động như thế nào với lão đàn ông khi chứng kiến cảnh bạo hành?

- Anh từng là một người lính nên anh không thể làm
mặt tuấn, bạo hành và sự dè dặt
- Khi chứng kiến cảnh đó anh đã lao đến ngăn người đàn
đang người đàn bà

3.5: Phùng đã nghe câu chuyện của người đàn bà với thái độ như thế nào? anh "vỡ lẽ" ra điều gì về người đàn bà này?

- Trước khi nghe câu chuyện của người đàn bà anh đã nghi ngờ, nghi ngờ, suy nghĩ
thời đó của anh rất cương quyết. Nhưng khi nghe - Phùng nhận thấy mình đã đến gần với nhân
xong câu chuyện "mọi cái gì đó" về xa trong đời, cuộc đời và con người, anh chỉ nhìn một cách phớt lờ, rồi
về, ngay

3.6: Câu hỏi như lạc đề của anh về lão đàn ông và câu trả lời của người đàn bà, hình ảnh lão đàn ông "Như một con gấu đang đi tìm một nguồn nước uống", "Những vết chân to và sâu trên bãi cát hoang vắng" gợi cho Phùng nỗi trăn trở gì về con người?

Những sự đau khổ ấy có thể vẫn còn tiếp diễn, người đàn ông ấy, có
bên bờ ấy là thứ sẽ vẫn tiếp tục và người ta ấy vẫn luôn cảm thấy

3.7: Trải qua những gì mà nghệ sĩ Phùng đã chứng kiến, theo em, nghệ sĩ Phùng rút ra được nhận thức gì trong cuộc đời làm nghệ thuật của mình.

- Trước vẻ đẹp hoàn mỹ cái thế thấy là những góc khuất xì xì, xấu xí của cuộc sống
- Nghệ thuật phải lột tả được những góc khuất và vẻ đẹp cuộc sống

3.8. Những nét đặc sắc nghệ thuật trong việc khắc họa nhân vật Phùng?

- Để tạo phần chất lượng của một người nghệ sĩ, sự nhạy cảm và niềm say mê cái đẹp
khiến thế hai nhân phẩm phẩm chất đáng quý của người nghệ sĩ và tâm lòng hướng
đến cuộc sống và con người

CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – NGUYỄN MINH CHÂU NGƯỜI THIẾT KẾ CÂU HỎI

1. Điền khoảng 3 – 5 câu hỏi vào mỗi bảng dưới đây

Câu hỏi từ những nội dung gợi lên từ văn bản
(tình huống truyện, nhân vật, chi tiết nghệ thuật,...)

Tình huống nhân thức Quan sát cảnh đặc biệt của cuộc sống con người...
Thay đổi nhận thức của những...
Nhân vật những người dân bà, người dân ông, cháu, phát...

Câu hỏi đặt cho tác giả

Vấn đề tác giả muốn hướng...
tới cho người đọc qua tác...
phẩm là gì?

Câu hỏi đặt cho các độc giả khác

Qua câu phát hiện của nghệ...
sĩ Phùng, nguyên nhân...
muốn người đọc nhận thức...
được điều gì về cuộc đời...

2. Sau khi đọc tác phẩm, câu hỏi nào khiến em băn khoăn nhất?

Không tiếp mà nguyên nhân...
Cháu muốn gửi gắm đến...
người đọc qua tác phẩm...
Trang cảnh người dân bà, hàng chèo, lời khuyên của...
chánh án. Đầu có lẽ là một lời khuyên đúng đắn vì...
sao người dân bà nhất quyết không bỏ chèo?

PHẢN HỒI CỦA HỌC SINH SAU KHI HỌC XONG TÁC PHẨM

2.

Trên những bãi cát dài đầy nắng gió
Sức lên mức của biển đầy nông nân
Chiếc thuyền lưới vó đang tiến vào trên nền bình minh
Như là một bức tranh mực tàu của danh họa thời cổ
Nền cảnh thì ví còn có sự góp mặt của con người
Người đàn bà cao lớn, khuôn mặt đỏ, thô kệch
Người đàn ông với tấm lưng rộng vạm vỡ
~~Xét~~ Xót xa thấy cảnh ruộng chiếc thuyền đẹp để bao
nhiều thì cảnh ruộng sau lại đau đớn biết bao
Người đàn ông liên tục đánh người đàn bà
Đứa trẻ phải chạy ra ngoài những là rất ngại
Tất cả mọi chuyện đều diễn ra trước mắt
phóng
Thường bé chỉ hề hé văng như mọi lần đàn
bốn qua người người đàn ông và xuyên qua

Nhật kí đọc của HS Nguyễn Vũ Sơn Tùng

Bài làm

"Chiếc thuyền ngoài xa" là tác phẩm mang đậm phong cách của đề tài đời tư - thể sử của Nguyễn Minh Châu sau năm 1975. Với điểm nhìn là nhân vật Phùng cũng là hóa thân của tác giả đã đem đến cho độc giả cái nhìn hai chiều về cuộc sống cũng những vẻ đẹp tâm hồn người nghệ sĩ chân chính. Bước vào phát hiện thứ nhất, trước cái cảnh "tên bích" của tạo hóa, nghệ sĩ Phùng không khỏi cảm thán về cái sướng khi bắt được cảnh "đắt" trời cho, điều mà có lẽ suốt một đời cầm máy ảnh chẳng thể gặp lại. Vẻ đẹp khiến anh còn phát hiện ra "bản thân cái đẹp chính là đạo đức". Tâm hồn nghệ sĩ nhạy cảm trước cái đẹp, sự quan sát tinh tế đến từng chi tiết trong cái cảnh buổi sớm cũng còn tri thức đời đời khi Phùng so sánh ảnh mình chụp với bức tranh mực tàu thời cổ. Trước cái đẹp Phùng đã nhận ra cái đẹp khiến ta thành thiện, tâm hồn được thanh lọc. Đến với phát hiện thứ hai về câu chuyện của người dân bãi chài vùng huyện, Phùng như vỡ lẽ ra về mặt tối, sâu sắc nhất sau cái đẹp. Cảnh bao phủ giữa tình xấu xí về câu chuyện không thể bỏ chông của người dân bãi chài chài đã khiến Phùng phải thay đổi cái nhìn về cuộc sống. Anh nhận ra rằng, phải nhìn mọi sự việc dưới góc

Maple

Bài làm

Đọc xong truyện ngắn "chiếc thuyền ngoài xa" của Nguyễn
Hải Châu, em thấy rất ấn tượng và cảm phục nhân vật
là hàng chài, là người vô cùng yêu thương gia đình
yêu thương và gắn bó với gia đình dù có khó khăn, ng
là cũng không buông bỏ mà rời xa, dưới cái nhìn củ
thế sĩ phung thì người đàn bà hiện lên với dáng vẻ thô
ai xỉ, cao lớn, mặt nhăn nhó quen thuộc của người đ
mặt nhăn, tuy vẻ ngoài rất xấu nhưng nếu nhìn mặt c
sâu và si' m' thì tâm hồn của người đàn bà thì lại
ai hoàn toàn, đó là vẻ đẹp trong sáng vô cùng không hề vết
i chằng đánh những người đàn bà không hề chạy trốn, n
và cảm chịu như, từ hành động đó cảm chịu đó ta
chạy được là người biết hi sinh cho gia đình, chịu tất
đai vai đó cũng là không muốn gia đình tan vỡ, đó cũng là
vết đẹp của người thuyền chài của người phụ nữ Việt Nam
sau khi được phụng và đản cho thuyền đi bán, là hết sức c
xin "con lay quý toà" để không phải li hôn vì là nghĩ đến
cơm ăn nước uống, mỗi người phụ nữ yêu con hơn hết mạng. Qu
những điều trên chúng ta không nên nhìn lầm vẻ đẹp bên ng
với bản chất bên trong. Từ nhân vật người đàn bà hàng chài
cho thấy số phận bi đát, khổ cực của người phụ nữ dù từ
nhân vật này, văn luôn là văn đề nạn nạn vô cùng.

maple

Tranh vẽ của HS Vũ Kiều Oanh – 12A5

Tranh vẽ của HS Dương Thủy Linh – 12A5